CĂLĂUZA MICĂ

DE

MOȘ BUTMĂLOI

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

CÂTEVA
SFATURI
PRACTICE

PENTRU

D-NII EXCURSIONIȘTI

București, Institutul de Arte Grafice „Sportul", Strada Horei No. 7 bis

1927

Proprietatea Bibliotecii
Universității Iași
I B - 900

CĂLĂUZA MICĂ

DE

MOȘ BUTMĂLOI

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

CÂTEVA
SFATURI
PRACTICE

PENTRU

D-NII EXCURSIONIȘTI

București, Institutul de
Arte Grafice „Sportul”,
Strada Horei No. 7 bis

1927

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

8 MART. 1933
Biblioteca Universităţii Iaşi
ale 1730

Mulţumesc şi iar mulţumesc curagioasei excursioniste

DOAMNEI ZOE GH. DOBROVICI

care cu atâta pricepere, cu atâta bunătate şi dărnicie mi-a dat bucuria de a vedeà tipărite aceste rânduri.

Moş BUTMĂLOI

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

EPISTOLA MEA

Din Creierul munților
Din hanul drumeților
De la metrii, una mie șeapte sute
Unde's zăpezile multe
Moșu Butmăloi trăește
Incă, fără de neveste
Lângă Schitu Peștera,
Sub munții cu edera,
Iarna ca și vara,
Tot la casa Peștera.
Drag mi-e muntele 'nverzit
Și mai drag înzăpezit.
De când am îmbătrânit
Munții parcă s'au mărit
Când eram tânăr odată,
Cutreieram ziua toată,
Munții îmi păreau tot mici
Ca și munții de pitici;
Doamne bună-i tinerețea,
Și urâtă bătrânețea,
Și acum nu mai sânt bun
Decât sfaturi să vă dau,
Ascultați ce o să vă spun!

M. B.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Domnilor Excursioniști,

Excursia de unul singur nu-i bună, că multe i-se poate întâmplà unui om, fie el cât de sănătos; ori capătă vre-o ameţeală, ori rătăceşte drumul şi nenorocirea-i gata!

Plecaţi totdeauna în grup şi-i bine să nu uitaţi a vă luà şi un băţ de munte, un baston bine ferecat, cu capătul de sus încovoiat, ca să-l puteţi purtà pe braţ, la nevoie!

Aş vreà eu să vă arăt că bastonul ăsta nu-i numai o glumă, ci el îi de mare ajutor la urcuş, asemenea cât şi la coborâş, căci are omul bun sprijin şi nu mai are nevoie să se apuce de ierburi sau de

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

alte plante, care se pot rupe şi-l pot prăvăli în cine ştie ce fund de prăpastie! Dar încă, apucând ierburile în grabă, ţi-se poate întâmplà să apuci fără veste vre-un şearpe, a cărui pişcătură nici să n'o bagi în seamă, gândind că te-ai înţepat sau te-ai zgâriat, şi tocmai târziu să simţi că otrava ţi-s'a dus în sânge.

Dar dacă până acum, tot nu v'aţi încredinţat de nevoia de-a porni totdeauna în excursie cu bastonul în mână, apoi de această dată, nimeni nu mai poate cârti; în munţi, mai la tot pasul întâlneşti câini, câini zdraveni ciobăneşti, fie pe lângă turma de oi care paşte, fie la stână ori la vre-o târlă, ei îţi sar furioşi înainte. Atunci, chiar şi cu băţul, mulţi vor tremurà, dar vezi Doamne, fără! Afară însă de câini, mai sunt şi oameni câinoşi, de cei care-ţi caută pricină din senin şi cari, numai cât te văd cu bastonul în mână,

Biblioteca Universităţii Iaşi

Moş Butmăloi 1926

E. MARVAN

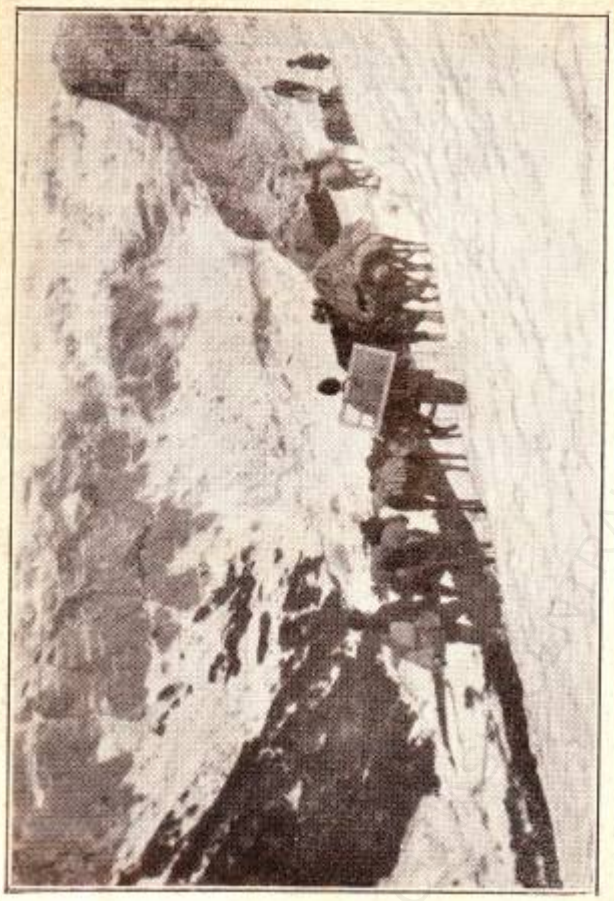

1926. În drum spre Schitu Peștera

încep a schimbà gândurile păcătoase ce nutreau. Pentru acestea toate şi pentru altele încă, pe care eu le voi fi mai uitat, nu scăpaţi niciodată din vedere bastonul!

Dar, mai sânt şi altele, domnilor excursionişti! Când întâlniţi vre-un drumeţ sau vre-un cioban, căutaţi de vă daţi în vorbă cu el şi-l luaţi tot cu frumosul şi cu vorbă bună şi prietenoasă, că-i bine să ai prieteni şi prin munţi, nu numai la oraş; căci se întâmplă adeseori să fie mai buni cei din munţi! Apoi, mai poţi aveà nevoie de-o îndrumare, ori să afli vre-un drum mai scurt şi mai deadrept! Lasă atunci pe „tu“ şi mai ales pe „mă“, care strică pe dată voia bună a oricui!

Mai departe, când se întâmplă de sar câinii la grupul d-voastră, nu daţi în ei cu bolovani sau altceva, căutaţi numai să vă apăraţi; nu fiţi haini la lovitură, ca să nu vă atrageţi ura ciobanilor, că ei pot

multe prin munţi, nu sânt aşà oricum, cum cred cei dela oraş! Iar de ţi s'a întâmplà să ai cu unul vre-o ceartă ceva, nu-i spune numele dumitale, că te ţine minte şi te urmăreşte şi altădată, şi se răzbună când cu gândul nu gândeşti: ori că pe vre-o noapte ploioasă te lasă fără adăpost — că şi el e stăpân în bordeiul lui, — ori că pe vre-o negură, când eşti amenin-ţat să te rătăceşti, te îndreaptă pe dru-mul pierzării! Eu, de patruzeci de ani, decând tot umblu prin munţi şi peste munţi, mi-am făcut prieteni pe toţi cio-banii, dela cel mai mare până la cel mai mic şi vă pot mărturisi că de mare folos mi-a fost aceasta; fiindcă sunt printre ei mulţi oameni de inimă!

Dar sânt unii excursionişti, — despre care veţi spune şi d-voastră cu mine că nu prea sânt întregi la minte, — sânt din aceia, cari trecând pe drumuri însemnate cu

culori, le murdăresc cu noroi, cu pământ sau cu bălegar; ori când întâlnesc stâlpi-călăuze,— care poartă câte o tablă de scân-dură, pe care scrie *„spre casa Peştera“* sau *„spre Sinaia“*, — ei găsesc cu cale să le rupă jos şi să le arunce, parcă nu-i în-cape lumea de ele! Alţii se luptă de scot din pământ fitece stâlp gros sau subţire, îl duc în spinare o bucată de vreme, până ce ostenesc şi apoi îl aruncă şi mai fac apoi haz de un lucru aşà zăpăcit şi prostesc!

Venim acum la grupul d-voastră, al excursioniştilor; e bine să plecaţi dela în-ceput liniştiţi şi potoliţi, să nu gonească unii prea repede (lasă, că nici pentru ei nu-i bine), dar vă puteţi despărţi unul de altul şi vă puteţi rătăci! Fiind apoi prea departe unul de altul, la urcuş, cel dinainte poate dărâmà vre-o piatră pe nebăgate de seamă, şi poate lovì pe cei din urmă; asemenea şi la coborâş, cei rămaşi prea

în urmă, pot lovi pe cei din cap! Pentru aceasta, întotdeauna este bine să nu vă jucaţi dărâmând sau dând drumul la bolovani mari sau mici, fiindcă puteţi lovi alte grupuri de excursionişti, ce s'ar afla în drum!

Trecând prin ierburi uscate, nu le daţi foc; sau, de aveţi în adevăr nevoie să faceţi foc, să-l stingeţi bine la pleçare şi să-l acoperiţi cu pământ, ca nu cumva să se aprindă pădurea.

Dacă, pe neaşteptate, se întâmplă să se schimbe vremea, e mai bine să faceţi calea întoarsă, chiar de nu plouă şi-i numai negură (ceaţă groasă), căci puteţi pierde drumul şi vă puteţi trezi prin locuri prăpăstioase, unde să vedeţi moartea cu ochii! Opriţi mai bine grupul şi vă sfătuiţi, apoi mergeţi strânşi laolaltă şi din când în când strigaţi, trageţi câte-un chiot şi faceţi larmă mare, că pot fi oameni rătăciţi prin apropiere, pe care îi puteţi scăpà

dela pierzare; sau puteţi găsi chiar d-voastră salvarea, întâlnind vre-un cioban sau alt om, care să cunoască bine muntele şi să vă deà o mână de ajutor!

Acum, dacă se întâmplă unui grup să mâie noaptea prin păduri şi să audă foşnet de frunze sau trosnet de crăci în apropiere, să nu socotească îndată că-i urs, ori lup, ori altă fiară sălbatecă şi să se repeadă la armă să tragă foc! Lasă că fiarele nu se reped la om, dar se poate întâmplà să fie vre-un om rătăcit în noapte, sau vre-o vită rămasă singură, vre-un cal, vre-un bou sau vre-o vacă, păscând prin pădure! Când te afli într'un asemenea impas, e bine să strigi, să faci gură sau — dacă spaima te îndeamnă să pui mâna pe armă, — trage întâi în sus şi aşteaptă; atunci dai răgaz celui rătăcit să strige sau bietei vite, dupe limba ei, să necheze, să sforăie sau să mugească!

Dar, pentru orice întâmplare, cel mai cuminte lucru e să luaţi o călăuză, căci altfel, necunoscători fiind, sau cunoscând drumul pe jumătate, nu vă puteţi bucurà în tihnă de excursie! Cele mai vestite călăuze din Sinaia sânt din familia Pascu mai ales Costică şi Filică Pascu. Ei sânt oameni de bună omenie, gata oricând la un serviciu şi care, fie zi, fie noapte, sânt ca la ei acasă prin potecile munţilor! Şi nu e bine să vă scumpiţi la un ban mai mult de dat unei călăuze; căci ei, în adevăr, îşi merită banul!

Apoi, dela o călăuză ai şi multe de învăţat: îţi explică potecile, îţi spune numele munţilor şi văilor pe unde treci de ţi-se întipăresc în minte şi poţi povesti şi tu altora cum şi pe unde ai umblat; altfel, zău, nu eşti departe de caii şi boii cari pasc şi degeaba ţi-ai frământat picioarele prin munţii Bucegi!

Mai sânt unii cari nu pornesc la drum fără băuturi spirtoase şi aceasta este o mare greşeală! Coniacul singur e bun şi acela amestecat cu apă, — mai bine de trei părţi apă, – că nici coniacul singur, nici apa singură nu sânt bune! Chiar vinul, jumătăţit cu apă, încă este foarte bun şi nu strică să ne umplem sticlele la plecare, că apă rar găseşti în Bucegi! Acum, dacă se întâmplă să găseşti apă, e bine cum ai băut un pahar, s'o şi porneşti la drum altfel te moleşeşti şi te faci greoi!

In timpul iernei, cine doreşte să se plimbe cu skyurile prin Bucegi, tot la Costică şi la Filică Pascu să alerge că ei sânt cei mai buni skiori şi pot explica pe şart cum stau drumurile şi cum e zăpada de mers; dar sfatul meu este, tot pe ei să-i luaţi să conducă orice excursie pe sky, că sânt skyori încercaţi şi călăuze cu renume. Nu odată i-am văzut la lucru

şi încă la grele încercări şi n'am pentru ei decât cuvinte de laudă!

Acuma — Domnilor Excursionişti — dacă găsiţi cu cale că v'am sfătuit ceva greşit, vă rog să-mi arătaţi greşeala şi-oi căutà şi eu s'o îndrept.

O singură rugăminte am, după ce veţi citi mica mea călăuză, încercaţi de mergeţi la drum aşà cum v'a sfătuit moş Butmăloi şi veţi merge mai uşor şi mai cu spor şi la deal şi la vale, cu mai puţină oboseală şi mai fără griji şi necazuri!

Dacă vreţi să simţiţi viaţa din plin, luaţi drumul munţilor! Pe-aici toate tot mai frumoase-ţi par şi dragostea-i mai dulce! Şi sus de tot, unde abià zăreşti,— că parcă te furnică să te uiţi,—sus de tot v'aşteaptă moşul sfătos şi v'a scris acestea, ca să vă vadă venind tot mai voioşi şi mai fără bătaie de cap, că atâta bucurie i-a mai rămas acuma: sosirea excursioniştilor!

1960
1981
UNIVERSITATEA IAŞI
UNIVERSITY LIBRARY